



## HECEÖYKÜ'DE BU SAYI

	<b>ÖYKÜ GÜNDEMİ</b>	<b>3</b>
	<b>ÖYKÜLER</b>	
<b>Mustafa Şahin</b>	<i>Sayın Efendim</i>	<b>13</b>
<b>Sadık Yalsızuçanlar</b>	<i>Aluh Amut</i>	<b>22</b>
<b>Abdullah Harmancı</b>	<i>Esas Fiil</i>	<b>31</b>
<b>Dilek Aslaner</b>	<i>Kırmızıya Çalan Koltuk</i>	<b>35</b>
<b>Yıldız Ramazanoğlu</b>	<i>Rampadan Aşağı Aşk</i>	<b>38</b>
<b>Celal İlhan</b>	<i>Bin Yıl Anılmak</i>	<b>45</b>
<b>Hasan Aycın</b>	<i>Çizgi</i>	<b>53</b>
<b>DOSYA</b>	<b>TÜRK ÖYKÜCÜLÜĞÜNDE AŞK</b>	
<b>Ömer Lekesiz</b>	<i>Bir Anlatım Ahlakı Olarak "Yusuf Sınırı"</i>	<b>55</b>
<b>Necip Tosun</b>	<i>İmkânsız Aşkın Öyküleniş Biçimleri</i>	<b>64</b>
<b>Firdevs Canbaz</b>	<i>Üç Harfli Muammanun Öyküden İp Uçları</i>	<b>74</b>
<b>Abdurrahim Karadeniz</b>	<i>Bîsütün Dağı'nda Ferhat Olmak</i>	<b>85</b>
<b>Köksal Alver</b>	<i>Türk Öyküsünde Aşkın Hâlleri:</i>	
	<i>Aşkın Salıncağında İnsan</i>	<b>88</b>
<b>Ercan Yıldırım</b>	<i>İnsanın "Ol"ması ve "Öl"mesi</i>	
	<i>Sürecinde Aşk ve Cinsellik</i>	<b>93</b>
<b>Ayşe Kara</b>	<i>Dokunulmaza Dokunmak</i>	<b>102</b>
	<b>ÖYKÜLER</b>	
<b>Münire Daniş</b>	<i>İnci ve Süveyda</i>	<b>105</b>
<b>Güray Süngü</b>	<i>Köşebaşında Suret Bulan Tek Kişilik Aşk</i>	<b>108</b>
<b>Ayşe Şener Yurtseven</b>	<i>Gece Yürüyüşü</i>	<b>118</b>
<b>Kasım Tiryaki</b>	<i>Işık Çubukları</i>	<b>120</b>
<b>H. Hümevra Şahin</b>	<i>Hastane Yokuşu</i>	<b>127</b>
<b>Pınar Zengin</b>	<i>Neden Beni Çağırıyorsun?</i>	<b>130</b>
<b>Meral Demirel</b>	<i>Atlas Okyanusu'nun Dalgıcı</i>	<b>135</b>
<b>Zehra Yiğit</b>	<i>Rüzgarın Evi</i>	<b>138</b>
<b>Alan Marshall</b>	<i>"Bize Hindiyi Anlatsana, Jo"</i>	<b>144</b>
	<b>YAZILAR</b>	
<b>Riyad El-Halil</b>	<i>Havaya Ateş</i>	<b>148</b>
<b>Sezai Coşkun</b>	<i>Kemal Tahir'in Hikayeciliği ve Yeni Yayınlanan Hikayeleri Üzerine</i>	<b>154</b>
<b>Mustafa Zeki Çıraklı</b>	<i>Dergi ve Özel Sayı'ların "Kanon" Bağlamında Düşündürdükleri</i>	<b>160</b>
	<b>SÖZLÜK</b>	
<b>Hüseyin Su – Ömer Lekesiz</b>	<b>Öykücüler ve Öykü Kitapları Sözlüğü-14</b>	<b>168</b>
	<b>ÖYKÜ KİTAPLIĞI</b>	
<b>Seda Yücel</b>	<i>Kuramdan Yoruma Öykü Yazıları</i>	<b>180</b>
<b>Tufan Erbarıştıran</b>	<i>Sokak Düşleri</i>	<b>182</b>

**Ö Y K Ü**  
İki Aylık Öykü Dergisi

**YIL: 3 SAYI: 14 NİSAN-MAYIS 2006**

**Yayın Türü:** Yerel Süreli

**Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına**  
**Sahibi:** Ö. Faruk Ergezen

**Yazı İşleri Müdürü:** İbrahim Çelik

**Yayın Yönetmeni:** Hüseyin Su

**Yönetim Yeri**  
Konur Sk. No: 39/1  
Kızılay/Ankara

**Yazışma:** P.K. 79 Yenişehir/Ankara

**Tel:** (312) 419 69 13 **Fax:** (312) 419 69 14

**İnternet Adresi:** [www.hece.com.tr](http://www.hece.com.tr)  
**e-mail:** [hece@hece.com.tr](mailto:hece@hece.com.tr)  
[hecdergi@yahoo.com](mailto:hecdergi@yahoo.com)

**Teknik Hazırlık:** Hece/ Bülent Güler

**Kapak:** Sarakusta **web:** [www.sarakusta.com](http://www.sarakusta.com)

**Baskı:** Öncü Basımevi **Tel:** 384 31 20  
K. Karabekir Cad. Ali Kabakçı İş Hanı No:85/2  
İskitler/ ANKARA

**2006 Yılı Abone Bedeli:**  
**Yıllık :** 45 YTL.  
**(Kurumlar İçin :** 110 YTL.  
**Yurt Dışı :** 100 Euro

**Posta Çeki:** 149582  
Hece Basın Yayın Ltd.Şti.

Gelen yazılar yayınlansa da yayınlanmasa da geri  
verilmez. İlkelerimize uymayan ilânlar alınmaz.

**Baskı Tarihi:** 31.03.2006



## DÜNYA ÖYKÜ GÜNÜ

14 Şubat Dünya Öykü Günü çeşitli etkinliklerle kutlandı. Dünya Öykü Günü Bildirisi'ni Tank Dursun K. kaleme aldı:

### HİKÂYE DENİNCE, AKLİMIZA...

Hikâye denince nedir aklınıza gelen? Yine hikâye, değil mi? Bugün dünyamızda yaşayan ne kadar insan varsa, (yani, milyarlarca insan) bir o kadar da hikâye yaşıyor, birbirine hikâye anlatıyor.

Evet, fazlası var, eksiği yok, günün yirmi dört saatinde hepimiz hikâye yaşıyoruz ve bunu da her önümüze çıkana, her karşımıza gelene (kimi kez yakınlıkla, kimi kez acındırarak, kimi kez de hafif kışkırtmalarla) anlatıyoruz. Biliyor musun, dün gece eve giderken başıma ne geldi?

İşte size bir hikâye girişi... Arkası inanılmaz bir zincirden boşanmışlık içinde gelecektir. Anlatıldığı gibi öylesi bir olay gerçekten anlatının başına gelmiş midir? Yoksa bir kurgulama, bir yakıştırma mıdır? Ayrıca, kendini önemsetmek için cilalanmış bir balon da olamaz mı?

Şunu demeye getiriyorum; hikâye, doğduğumuzdan ölümümüze dek bizim bir yaşam parçamız. İnsanoğlu kelimeleri bir bir öğrenerek onları arka arkaya sıralayıp konuşmaya başladığında, ilk kimi bulmuşsa ona hikâye anlatmıştır, eminim. Şayet dinletecek birini bulamamışsa, su da vuran yansımalarına konuşmuş, ona hikâye anlatmıştır. Bundan da eminim.



## ÖYKÜ GÜNDEMİ



Hikâye anlatmak kolaydır. Sizden (anlatırken) hayatın gerçeklerine tanıklık etmiş olmanızı ne ister, ne de bekler.

Her “şey” hikâye midir? Hikâye olabilir mi? Ustaların örneklemeleri bunun pekala da olabileceğini göstermez mi bize? Ama, hadi oturun, alın elinize kalemi, yazın bakalım sizce de o “şey” olanın hikâyesini. İnat ve direnme çözüm olmaktan çok uzaktır. Hikâyeyi yazmak, o “şey” i hikâyeye dönüştürmek, ancak hikâyeciye vergidir.

Hikâyeci olmak kolay mı, hikâyeye yazmak kolay mı? Hikâyeye yazmak, tıpkı şiir yazmak gibi bireysel bir iştir. Kuşkusuz, kimse hikâyeciye zor kullanarak hikâyeye yazdırmıyor. Giderek ustalık kazanmış bir hikâyeci, o ustalığın yanı sıra olaylara, eşyaya, dünyaya ve insan kendine özgü bir bakışın sahibidir elbet.

Hikâyeci kim için yazar peki? Kendi için. Buna da katılıyorum. Önce kendi, sonra da başkaları için de yazar. Kendimizi, insanları, olayları ortak duygulara sahip olduğunu sandığı okurlar için yazar ve yayınlar. Hikâyeci, okuru kendisiyle ortak duyguların sahibi beller.

Çünkü o, okuruna karşı ondaki hayat özüne bakışı, duyusu çoğaltmakla, yaygınlaştırmakla yükümlüdür.

Bana sorarsanız, hikâyede anlatılan bir “an” dır, bir anıdır, bir hayat gözleimidir. Çünkü kısa hikâyeye; yaşantıları, yaşanan anları verir okura. İçinde düşler de vardır, düşlemeler de.

Anlatırlar; Çehov, bir gün bana gelip “şu kül tablası üzerine bir yazı yaz deseler, yazarım” demiş.

Evet bir kül tablası ve Çehov, bir kül tablasından bir hikâyeye çıkaracak ya da onu hikâyeyeleştirecek kadar ustaydı işinin.

Her şeyden bir hikâyeye çıkar, tamam, kabul de onu yapacak kişinin hikâyeye anlatan değil, hikâyeye yazan olması gerekir.

İnsana hayatı boyunca sevincine, kaygısına, sevgisine, düşmanlığına, ezilmesine ve ezdirmesine, hak yemişliğine ve haksızlığa uğramışlığına, mutluluğuna ve mutsuzluğuna hikâyeye kadar tanıklık etmiş bir edebiyat türü daha yoktur.

Ben böyle söylüyorum inanın !

**“Ey hikâyeye okumaz milletim, “hikâyeye günü”n kutlu olsun!”**

TARIK DURSUN K.

### ÖYKÜNÜN YABANCILAŞMASI

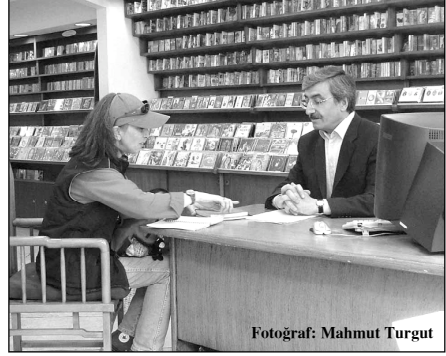
Son yıllarda edebiyat meselelerinin dergilerin özel bölümlerinde, dosyalarında enikonu tartışılmasıyla birlikte, sanatçıların hâl ve gidişten çok da memnun olmadıkları ortaya çıkmaya başladı. Dahası konuşulmayan, görmezden gelinen, üzeri örtülen birçok mesele de gün yüzüne çıktı.

*Hürriyet Gösteri*'nin Ocak 2006 sayısında, Nalan Barbarosoğlu ile Hüseyin Su, öykünün yabancılaşması meselesi etrafında yaptıkları söyleşi de bu bakımdan önemli. Türk öykücülüğünün; yaşadığı nicel patlamanın, nitel bir patlamayı da beraberinde getirmesi için kimi temel meselelerle yüzleşmesi gerektiği açıktır. Üstelik bu yüzleşmenin muhatapları sanatçılardır. Çünkü nitelik olarak sıçrama yapmak, aşama kaydetmek ancak onlarla olasıdır.

“Edebiyatın evrenselliğine her anlamda evet, ama öykümüzdeki ve romanımızdaki insan hangi coğrafyanın insanı? Kafka'nın, Camus'nün öykü ve romanlarından kaçtığı her hâlden belli olan yapılandırma kişiler ve yine oralardan yayılan yapay bunalımlar yabancılaşma değil mi?” diye soran Hüseyin Su'ya göre: “Türk öykücülüğünde, kendisine, kendi benine, kendi kodlarına ve kendi

diline yabancılaşma sorunu var.” Elbette söz konusu sorun son yıllara ait değil, öykü tarihimiz kadar eskilere uzanıyor ve yüzelli yıl önce tanıştığımız modern öykünün, geleneksel edebiyatımıza karşı ‘bizatihi yabancılığı’ sorununu da içeriyor. Burada iki tür ‘yabancılık’tan söz edebiliriz: Biri, öykünün tür olarak geleneksel edebiyatımıza yabancılığı; diğeriyse sanatçının yabancılığı. Söyleşide her ne kadar öykünün yabancılaşması tartışılıyorsa da, öykünün türsel yabancılığı üzerinde durulmuyor. Söz konusu yabancılaşma, öykü üzerinden konuşulsa bile, yakın bir okumayla tartışılan konunun aslında sanatçının yabancılaşması olduğu rahatlıkla görülüyor. Zira Su’nun, “[d]ilimizin ve kültürümüzün dokusu, yazdığımız öykülerde, bütünüyle edebiyatımızda görülemiyorsa, biz neyi ve hangi dille yazıyoruz?” sorusunun muhatabının sanatçılar olduğu açıktır. Zaten bir edebiyat eserinden söz ederken, aslından zımnen onun yazarından söz ediyoruzdur. Türk öykücülüğü kendi kodlarına, kendi diline yabancılaşıyor derken; bu saptama tek başına öyküye değil de sanatçıya vurgu yapmaktadır. Yoksa öykünün kendiliğinden bir yerden gelip bir yere gittiği yok. “Belki de gerçek sanatçı duyarlılığı, derinliği, kavrayışı, yeteneği ve feraseti de burada belli olur: Kendi toplumunun kültürel ve tarihsel damarlarından gereği gibi beslenmesini bilmekte,” derken yabancılaşmanın kaynağı da saptanmaktadır.

Bir toplumu, kendine özgü değerlerle tanıyıp anabileceğimizi söyleyen Hüseyin Su: Her toplumda bu dokuyu oluşturan farklı değerler olduğundan; bunlar içinde benzer, birbirine yakın, hatta aynı olanlar da olabileceğinden söz eder. Bunlar, ona göre insanlığın ortak değerleridir. Yabancılaşmamış bir sanat ve edebiyatın kaynağı da bu ortak değerler-



Fotoğraf: Mahmut Turgut

*Nalan Barbarosoğlu – Hüseyin Su*

dir; “en genel anlamıyla bir toplumsal tarih ve kültür aidiyetinden sözediyoruz. Bu aidiyeti özümsemek, öncelikle yazarın, sanatçının birincil görevidir; dünyagörüşü bağlamında tercihi ve üretimi ise ikinci görevidir.” Ancak burada vurgulanan, insanlığın ortak değerleri fikrini romantik bir evrenselliğe dönüştürüp içeriksizleştirmemek gerekir. Çünkü, Su’ya göre: “Sanatçı, yazar, bir topluma, bir kültüre ve tarihe aittir, oradan çıkar, orayı unutmaz, bunların hepsi onu kodlamıştır; ama bir sanatçı ve bir yazar olarak onun antenleri evrensele ayarlıdır, aidiyetlerini insanlık durumuyla birleştirir, onunla zenginleştirir ve kendisi de onu zenginleştirir.” Edebiyat nihayetine insanın hâllerini anlatır, birçok edebî eserde bizi saran, onlarda bulduğumuz bu insanlık hâlleridir; “ama onların hepsinde de bu insanlık hâlleri kendi toplumsal aidiyetlerinde tezahür ederler. Biz bunları kendi öykü gerçekliğimize taşıyamayız, aynı insanlık hâllerini kendi aidiyetlerimiz bağlamında öykü gerçekliğiyle kurgularız.”

Söyleşide, doğal ve doğru olandan sapma olarak tanımlanan yabancılaşmanın kavramsal çerçevesini netleştirmek için, Su, ‘doğal’ ve ‘doğru’ olanı da şöyle tanımlar: “Doğal ve doğrunun tanımlanmasında veya çerçevesinin çizilme-

sinde farklı yaklaşımların olması hem kaçınılmaz hem de gerekli. Bu durum, bir doğallıktan ve doğrudan sözetmekten alıkoymaz bizi; baktığımız yere, değer yargılarımıza, inançlarımıza, siyasal ve kültürel farklılıklarımıza göre görecelik payına rağmen. Eğer hiçbir değerlendirmede bir doğrudan ve doğallıktan sözedemeyeceksek, hiçbir konuda da değerlendirmeye yapmanın ve sözleşmenin anlamı kalmamış demektir.” Buradaki sorunun çerçeve çizmekte olmadığını; çerçevenin kasıtlı olarak yanlış çizilmesinde olduğunu söyler: “Elbette bir çerçeve çizildiğinde dışarıda kalan olacaktır. Burada da bir sorun görmüyorum. Eğer bir şeyi yoksaymamız gerekiyorsa, bunu dışarıda ya da içeride kalışına göre değil; örneğin öyküyse sözkonusu olan, öykü olup olmadığına göre yapmalıyız.”

İdeolojik kamplaşmanın her zaman belirleyici rol oynadığı edebiyat tarihinde, Hüseyin Su'nun saptaması, muhtemelen bir temenni olmaktan öte gidemeyecektir. Zira kısacık öykü tarihimizde bile gerek ödüllere, gerek antolojilere, gerekse dergilere baktığımızda; ‘içeride-dışarıda kalışta’, her zaman kamplaşmanın ‘gereğinin’ yerine getirildiği görülecektir. Hatta bu kamplaşma zaman zaman öylesine hücrelere bölünür ki, örneğin Oğuz Atay yıllar sonra fark edilir; Orhan Kemal ya da Kemal Tahir ısrarla unutturulmak istenir. Ancak iyiyi, güzeli, doğruyu her halükârda söylemek, temenni etmek bizim ödevimizdir. Biliyoruz ki: “Sanatsal üretimler, kimi korkular, kuşku, düşmanlıklar nedeniyle olumlu ve olumsuz yanlarıyla toplumun değerler birikiminden beslenemiyor. Hiçbir edebiyat kendisini var eden topraklar üzerindeki değerleri küçümseyerek, yok sayarak zenginleşemez.”

CEMAL ŞAKAR

## TÜRK ÖYKÜCÜLÜĞÜ YÜKSELİŞTE

Yazınsal türlerin, zamanın ritmine, nitelikli yazar kuşağının belli bir dönemde yoğunlaşmasına, yaşanan sosyolojik/tarihsel konjonktüre bağlı olarak kimi zaman daha yoğun, kimi zaman da daha az gündeme geldiklerini, ilgi gördüklerini biliyoruz. Aranırsa elbette bütün bunların hem istatistiksel hem de sosyolojik temelleri bulunabilir. Ama yaşananlar göstermiştir ki, sanat/edebiyat küçük zaman dilimlerinde sabitlenerek, üzerinden kalıcı sonuçlar üretebileceğimiz bir alan değildir. Çünkü sanat/edebiyat zaman aralıklarına hapsedilemez. Bu anlamda “biri yükseldi diğeri düştü” türü saptamalar belki edebiyat magazini olarak konuşulabilir, tüketilebilir ama buradan türlerin niteliğine, birbirlerine üstünlüklerine ve geleceğine ilişkin genel geçer bir sonuç çıkartılamaz.

Bütün bunları şu günlerde yoğun şekilde gündeme getirilen “öykü düşüşte” tartışmaları için söylüyoruz. Bu tartışmalarda öykünün düşüşte olduğu temellendirilirken çıkış noktasının son günlerde ileri sürülen “roman patlaması” olduğunu görüyoruz. Gerçekten de birkaç yıldır romana yönelik bir ilgi olduğu açık. Romanın okur tarafından diğer türlere nispetle fazla ilgi görmesi, öykü, şiir gibi diğer türlerde ürün veren yazarların gönlünü çeliyor. Peki ama romanın yoğun ilgi görmesinden öykünün düşüşe geçtiği sonucu çıkarılabilir mi? Bunun dönem itibarıyla bile imkânsız olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü ortak bir coğrafyayı ve tarihi paylaştığımız Şark toplumlarında hikâyenin zengin bir birikimi ve güçlü bir damarı var. Şark insanı hikâyeye inanır, onunla sever, onunla nefret eder. Hikâyeler, onun zihnine âdeta nakşolunmuştur. Bu yüzden tarihsel seviyeni içerisinde hikâye, Şark insanının



birikimlerini aktarmada kullandığı en önemli yöntemlerden biri olmuştur. Halk hikâyelerinde, masallarda, menkıbelerde, mesnevîde, kıssalarda bu insanların yaşadığı sevinçler, acılar, kahramanlıklar, öğütler, ibretler, kısaca hayatın kendisi vardır.

Her sanatçı ister bilinçli ister bilinçsiz, içinde yaşadığı toprakların ürünüdür ve toplumun bir tezahürüdür. Hiçbir zaman yeryüzüne fırlatılmış öncesiz ve sonsuz bir birey değildir. Yazdıklarında bu toplumdaki bir iz, bir koku, bir tat taşır. Bu bağlamda Türk öykücülerini de yaşadıkları bu toprağın hikâyesini yazıyorlar. Toplumun yaşadığı serüven ne ise yazarlar da bunu öyküye yansıtıyorlar. Elbette kendi algılarının, kendi dünya ve hayat görüşlerinin penceresinden. Bu farklılığa da bir zenginlik olarak bakmak gerek. Farklı algılarla tamamlanmış oluyor.

2005’de öyküde bu serüvenin izdüşümü yaşandı. Oldukça nitelikli öykü kitapları ve öyküler yayımlandı. İlk kitapları yayımlanan öykücüler umut verdi, ustalar öykü dünyamızı zenginleştirdiler. 2005 öykü kitapları açısından da oldukça verimliydi. İlk bakışta, Nezihe Meriç/*Cisenti*, Mustafa Kutlu/*Chef*, Feridun Andaç/*Yoksa Aşk Ölür*, Sezer Ateş Ayvaz/*Tamiris’in Gecesuçları*, Özen Yula/*Tanrı Kimseyi Duymuyor*, Seyit

Göktepe/*İlkyazın Anısıyla*, Lütfiye Aydın/*Gri Gül*, Sibel K. Türker/*Öykü Sersemi*, Ethem Baran/*Dönüşsüz Yolculuklar Kitabı*, Yekta Kopan/*Kara Kedinin Gölgesi*, Cihan Aktaş/*Duvarsız Odalar*, İnan Çetin/*İçimizdeki Şato* yılın dikkat çeken kitap ve yazarlarıydı.

*Hece Öykü*, *İmge Öyküler*, *Kül Öykü*, *Eşik Cini* gibi sadece öykünün gündeme geldiği tür dergileri, öykü dünyasında ciddi bir hareketlilik yaratıldı. Edebiyat dergilerinde üç beş sayfaya sığdırılan öykü, bu dergiler aracılığıyla bütün boyutlarıyla kendini ortaya koyma fırsatı yakaladı. Andığımız öykü dergilerinde artık enine boyuna öykü sorunları tartışılıyor, dosyalar hazırlanıyor, yepyeni, pırl pırl genç öykücüler öykü yayımlama imkânı buluyorlar. Özellikle edebiyata öyküyle başlayan genç yazarların varlığı çok önemli, yarınlar için umut verici. Çünkü bu durum edebiyatın sadece şiir yazmak olarak algılandığı dönemi artık aştığımızı gösteriyor. Bu artış eğer niteliğe de taşınabilirse, öykümüzü parlak bir geleceğin beklediğini, giderek 1950’lerin parlak günlerini yakalayacağımızı söyleyebiliriz.

Sanat-edebiyatın git gide pazarlanabilir bir metaya dönüştüğü, ürünün/yazının gidip, yazarın geldiği ve sonuç olarak genel bir kırılmanın ve yozlaşmanın yaşandığı günümüz edebiyat dünyasında,



öykünün daha soy bir duruş sergilediğini görüyoruz. Tüketime prim vermiyor, işi ucuzlatmıyor. Tüketim medyasının pazarında hiçbir öykü malzemesi yok. Bu yüzden kendini takdim etmek isteyen yazar öyküyü terk etmek zorunda kalıyor ve başka türlerin kapısını çalıyor.

Aslında öykünün bu soy duruşu boşuna değil. Çünkü öykünün sağlam bir arka planı var bu topraklarda. Bu direnç ve birikime dayanarak, bütün yukarıda saydığımız olumsuzluklara rağmen, dünya ölçeğinde bu türün zirveleri bu topraklarda yazılıyor.

Öykü bütün bu tartışmaların aksine, sağlam temeller üzerinde, geleceğe umutla bakıyor. İnsanlara, birikim, tecrübe aktarmaya devam ediyor.

NECİP TOSUN

### BOŞLUĞA AÇILAN KAPI

Bugün dergilerde öykülerini, kitapçılarda kitaplarını gördüğüm, Nursel Duruel, Ayla Kutlu, Cemil Kavukçu, Buket Uzuner, Sadık Yalsızuçanlar, Nazan Bekiroğlu, Cihan Aktaş, Ali Haydar Haksal, Mahir Öztaş, Hüseyin Su, Ayfer Tunç, Cemal Şakar, Necip Tosun, Özcan Karabulut, Murathan Mungan, Kürşat Başar, Kamil Doruk, Nalan Barbarosoğlu, Müge İplikçi, Halil Gökhan gibi öykücülerin öykülerinin bir çoğunu, hayatımızın farklı boyutlarını içine alan, bazen rahatlatan bazen geren, bazen de sorgulamalarla baş başa bırakan ürünler olarak okuyor ve tat alıyorum. Daha da eklemelelerde bulunabileceğim bu isimlerde öykü, kuramsal payandaları ve içeriksel boyutlarıyla, Leyla Erbil, Bilge Karasu, Rasim Özdenören, Selim İleri, Mustafa Kutlu, Şevket Bulut, Füzuran, Tomris Uyar, Necati Güngör, Adalet Ağaoğlu, Selçuk Baran, Nedim Gürsel, Hulki Ak-

tunç, Tezer Özlü, Sevinç Çokum gibi öykücülerin öykülerinden çok farklı değil. Yanlış anlaşılmasın; öykü teknikleri, temaların işleniş biçimleri, insana ulaşma dili düşünülererek böyle genel bir yargıda bulunuyorum. Örneğin bilinç akışı tekniğiyle bireylerin ruhsal labirentlerine uzanan öykücüler, Tanpınar, Bilge Karasu, Oğuz Atay kanalından akmaya devam ediyorlar. Geleneksel değerleri, modern imkânlarla yeniden üreterek kültür ve inanç atmosferini işaret edenler, Mustafa Kutlu, Rasim Özdenören izlerinde yürüyorlar. Canlı, içten, sıradan yaşamakları, insan doğasının renkleri olarak yansıtanlar da ta Sait Faik'le açılan yolun yeni yolcuları olarak düşünülebilirler.

Dolayısıyla bu isimleri benim değinmek istediğim öykü ve öykücülerin dışında tutmak mümkündür. Şiirin kardeşidir diyerek okumaya çalıştığım birçok öyküde, beni kaygılandıran (şiir için de aynı kaygıları taşıyorum, dahası birazdan üzerinde durmaya çalışacağım sorunların, şiire ve öyküye aynı yerden geldiğini düşünüyorum) bazı boşluklar var. “Denize Açılan Kapı” ya gönderme yaparak kullandığımız başlıkta sezilebileceği gibi, bu kapılar, eve, şehre ya da denize açılmıyor; boşluğa açılıyorlar. Bu noktada öykü ve öykücü isimleri vermenin çok yararlı olacağını düşünmüyorum. Kaldı ki ismini verdiğimiz her öykücünün tersi istikamette gösterebileceği öyküleri de ihtimal vardır. Zaten önemli gördüğüm şu ya da bu öykü yazarını eleştirmek değil, öykünün evrenini sarmaya yöneldiğini düşündüğüm birkaç arzayı işaret etmektir. Bu eleştirinin amacı, geçmişten biriktirilerek getirilen kuramsal ya da estetik ölçüleri, son on-on beş yılın öykülerine ve ya öykücülerine uygulayarak, belirlemelerin doğruluğunu ispat etmek, ispat edemeyince de, bu yeni öykücülerini yargılamak değil-

dir. Aslında hiç de yeterli olmadığı bir alanda rahatlasızlığını dile getirmemdeki belirleyici etken, siyasette, günlük hayatta, hatta eğitim bilim alanlarında görülen küresel simülasyonun, kötücüllüğü, kimliksizliğin, boşlukta asılı kalmanın, öyküde de farklı yansımalarını görüyor olmamdır. Bu yansımaları, “bilinçaltından bağlantısızlığa” “çevresiz ve zihinden mürekkep insan”, “kötümserlik”, “gizemcilik”, “değerlerin eşitliği”, ve “konuşmayan insan” başlıkları ile görünür kılmaya çalışacağım.

### **Bilinçaltından Bağlantısızlığa**

Herhalde Modern bilimin fizikten sonraki en köklü keşfi bilinçaltı olmuştur. Pratik aklın yönettiği duyuları, hep “öteki”ne egemen olmak amacıyla eğiten son yüzyılın acılarını çok çeken insanlar, yürüyen hayatta cevaplarını bulamadıkları her durum için bilinçaltına yöneldiler. Bizde Tanpınar, mistik birikimimizi de işin içine katarak, reel ile irreal arasındaki köprüyü kurmaya çalışarak yeni bir hafıza yapmak istedi. Bilinçaltı, Yusuf Atılgan, Oğuz Atay gibi yazarlarda, kimliksizliğin kentle ilişkilerini işaret etmeye yaradı. Fakat şimdiki bazı öyküler görüldünce, bilinçaltının giderek, bağlantısızlığın doğallaşması sürecini başlatmış olduğu anlaşılıyor. Artık bazı yeni öykücüler bilinçaltı labirentlerinin simgesel uyarılarla dolu yollarında, kişisel ve toplumsal varlığın bağlantılarını yoklama gibi bir ameliye ile meşgul olamayacak kadar bilinçten uzaklaşmışlardır.

### **Çevresiz ve Zihinden Mürekkep İnsan**

Şimdinin özellikle entelektüel satışı öykülerini okuduysanız sizin de dikkatinizi çekmiştir. Bu öykülerde görülen insan her zaman yalnızdır; tek başınadır, mekânsız ve zamansızdır. Adeta insan

da değil, zihinden mürekkep bir kurgusal varlıktır. Yemeyen içmeyen, konuşmayan, hele hele hiç gülmeyen, arkadaşlarıyla, ailesiyle, sokağıyla, düşmanları ve dostlarıyla yaşamayan bu varlığın alameti farikası, sürekli belirsiz bir kudretle yörüngesinden çıkmış fır dolanan bir zihindir. “ama bu zihin ne arar” diye sormanızın gereği yok, çünkü bizim bildiğimiz, insan arar, zihin değil. Şekil, varlığın görünme zaruretidir.

### **Kötümserlik**

Kötümserlik, sadece doğrudan doğruya , artık güneşin doğmayacağını veya bir daha baharın gelmeyeceğini söylemek, ya da ne yaparsak yapalım dünya zalim ve kötüdür şeklinde karar almış hükümleri ifade etmez. Öykü metinleri, insanları getirip boşluğa açılan kapılarda bırakıyorsa, insanın kendini kötü hissetmemesi mümkün değildir. Şimdinin öykülerinde gördüğümüz bir açmaz budur. Modernizmin eleştirisi gibi görünen, kendi içine kapanan öykü öznelinin umutla başını kaldırdıklarını göremiyorsunuz hiç.

### **Gizemcilik**

Şiirde olduğu gibi, şimdinin öykücülerinin adeta yeniden keşfettikleri gizemcilik, genel olarak, olgusal ve metafizik gerçeklikle buluşup sarılması ve bütünlüğü işaret etmesi bakımından, önemli bir geleneksel izdir diyebiliriz. Fakat şu anda öykü dergilerinde yayımlanan birçok öyküde gördüğümüz imgesel dil, böyle bir bütünlüğü işaret edeceğine, insanı, kendi içinde sürekli parçalayarak görünemez ve bilinemez hale getiriyor. Öykü, olayları ve olguları kaybettığı gibi, kişilerini gizemli bir siluete dönüştürüyor ve hatta öyküyü yazan da bu siluetlerin içine karışıyor. Bunda ne var; gizemin doğasında bu var denilebilir. Evet ama yazar, metinsel bir varlık

olduğunda aslında gizemden değil, kayboluştan söz edilebilir.

### Değerlerin Eşitliği

Post Modernizmin, modern değerlere şüphe duymaya başlamasıyla ortaya çıktığını söylemek mümkün. Fakat Post Modernizm, modernizmin rasyonel, Newton'cu kategorizasyona karşı koyacak bir merkez kuvveti olmadığı için değerleri eşitleme yoluna gitti. Tarih ile tarih dışı, mekanla mekan dışı, dinsel ile dindışı, olgu ile tasavvur, ahlâk ile ahlâksızlık kısaca her şey, her değer birbirine karşı üstünlüğünü veya alçaklığını kaybetti ve eşitlendi. Modern ahkâma karşı inanç kaybı noktasında bu nötrleştirmeyi anlayışla karşılasak bile; bu eşitlemenin, aslında insanı konumsuzlaştırdığını, kimliksizleştirdiğini görmezden gelemeyiz.

### Konuşmayan İnsan

Bu öykülerdeki insanlar konuşmazlar. Zaten çoğu zaman yanında konuşacakları kimsecikler de yoktur. Kendi kendileriyle de konuşmazlar. Var olduklarının ispatı, öykülerden çıkan ve insanın içini boğan bir dumandır. Ve fakat biraz daha üzerine eğilince, aslında bu dumanın aynada gördüğünüzü anlayıp rahatlayabilirsiniz.

Konuyu kapatmadan önce yeniden vurgulamak isterim ki, amaç, isimleri anılmadan eleştirilen öykü ve öykücülerin, açmazlar ve sapmalar içinde dolanıp durduklarını söylemek değildir. Ve bu bir umutsuzluk yazısı da değildir. Birçok genç öykücü kurgunun ve anlatının batılı ve doğulu gelenekten gelen biçimlerini yenileyerek kullanmaya ve ortasına doğdukları öykü dilinin imkanlarını, insanî bütünlüğe ulaşma yolunda temel varlık alanı olarak anlamaya devam ediyorlar.

MEHMET NARLI



*Haldun Taner*

### HALDUN TANER ÖYKÜ ÖDÜLÜ

Milliyet gazetesinin düzenlediği 18. Haldun Taner Öykü Ödülü'ne kısa öykülerinden oluşan ve 1 Ocak 2005'ten sonra yayımlanmış bir kitap ya da yayımlanabilecek bütünlükte bir öykü dosyasıyla başvuru yapabiliyor. Aday yapıtların onbir nüsha olarak, özgeçmiş ve bir adet fotoğrafla birlikte 31 Temmuz'a kadar Doğan Medya Center, Milliyet Ödülleri 34204 Bağcılar/İstanbul adresine gönderilmesi gerekiyor. Jüride Füsün Akatlı, Faruk Duman, Ferit Edgü, Tuğrul Eryılmaz, Doğan Hızlan, Selim İleri, Ahmet Oktay, Şara Sayın, Demet Taner ve Tahsin Yücel yer alıyor.

### 17.30 ÖYKÜLERİ

Ankara Nokta Kitabevi, Şubat ve Mart ayı boyunca "17.30 Öyküleri" başlıklı bir etkinliğe imza attı. Bu çerçevede her hafta Cuma günleri öykü merkezli toplantılar düzenlendi. İlk hafta olan 3 Şubat'ta Mustafa Şerif Onaran "Edebiyat Dünyamızda Ankara'lı Yazarların Yeri ve Önemi" başlıklı bir konuşma yaptı ve Sevgi Soysal'ın öyküleri değerlendirildi. 10 Şubat'ta ise Seyhan Ecer, Şelale Özmen, Esra Odman ve Ayten Kaya'nın katıldığı "Dört öykü,

dört öykücü” başlıklı toplantı vardı. 17 Şubat günü ise “Aşk Öyküleri” başlığı altında Vüsat O. Bener ve Erhan Bener’in birer öyküsü okunup tartışıldı. 10 Mart’ta kadın öykücüler tartışılırken ilk kadın işçi öyküsü yazarı Nezih Yaşar Bükülmez gündeme getirildi. 17 Mart günü ise 12 Mart ve 12 Eylül öyküleri işlendi.

## DÜNYA ÖYKÜ GÜNÜ KUTLANDI

14 Şubat Dünya Öykü Günü, Ankara, İzmir, Diyarbakır ve Antakya’da gerçekleştirilen etkinliklerle kutlandı

Ankara’da Sevgi Özel, Gökçe Gökceer, Yaşar Bodur, Tekgül Özcan, Yonca Yaşar, Rezzan Katılmış, Remzi İnanç, Mustafa Şerif Onaran, Tuncer Uçarol, Mustafa Balel, Çiğdem Ülker, Seyhan Ecer, Filiz Karaağaç, Remziye Aslan, Mine Hoşcan Bilge, Müyesser Güner, Kevser Ruhi’nin katıldığı etkinlikte Nuran Taş, Fatih Erenler ve Şeriban Ebem’de müzikleriyle yer aldılar.

Diyarbakır’daki etkinliğe, Uluslararası Pen Merkezi eski uluslararası sekreteri Dr. Terry Carlbom, Aysu Erden, Muharrem Erbey, Özcan Karabulut, Sedat Yurttaş, Cemil Kavukçu, Semih Gümüş, Sidar Jır, Yavuz Ekinci, Kadir Konuksever, Roşan Lezgin katıldılar. Etkinlikte, Türkçe’nin yanısıra Kürtçe’nin Kirmanci, Zazaca lehçelerinde öyküler okundu.



Adalet Ağaoğlu

İzmir’deki etkinliğin açılış konuşmasını Hayri K. Yetik ve Konak Belediyesi Kültür Müdürü Salim Çetin’in yaptı. Adalet Ağaoğlu’nun onur konuğu olduğu etkinliğe çok sayıda öykücü katıldı.

## NEDİM ALI ZENGİN II. ÖYKÜ YARIŞMASI

Kozalak gazetesi, Merhum Gazeteci-Şair Nedim Ali Zengin anısına öykü yarışması düzenliyor. Özellikle Andırın Postası’nın edebiyat eki olarak her ay yayımlanan ve Türkiye’nin edebiyat gündeminde özel bir yeri olan “İkindiyazıları”yla tanınan Nedim Ali’nin anısını yaşatmak niyetiyle düzenlenen yarışmanın ilki geçen yıl yapılmıştı. Bu yıl ikincisi düzenlenen **Nedim Ali Zengin Öykü Yarışması**’nda 1’inciye 3 Tam Cumhuriyet Altını, 2’nciye 2 Tam Cumhuriyet Altını, 3’üncüye 1 Tam Cumhuriyet Altını, Özendirme Ödülü (3 Kişi) Saat ve Kitap ödül verilecek. Yarışmanın son başvuru tarihi 15 nisan 2006. Yarışmanın seçici kurulu ise şu isimlerden oluşuyor. Yunus DEVELİ (Hikâyeci-Eğitimci), Mevlana İdris ZENGİN (Şair-Yazar), Harun KADIOĞLU (Edebiyat Öğretmeni), Duran DOĞAN (Edebiyat Öğretmeni), Barış KABALCI (Edebiyat Öğretmeni).

## 2006 YILI YENİ ÖYKÜ KİTAPLARI

**1-OSMAN ALAGÖZ, Milli Mücadele’de Kınalı Eller** (Kaynak, İstanbul 2006, 13 öykü: İş Başa Düştüğü Zaman; Geri Dönemem; Kılavuz; Kınalı Eller; Diriliş Ateşi; Heybe; Milletim İçin; Ben Yetin Kalmam; Bizi Begenmediniz mi?; Son Arzu; Yiğitlerimiz Cephane Bekliyor; Söz Veriyorum; Fotoğraflar)

**2-İNCİ ARAL, Ruhumu Öpmeyi Unuttun** (Epsilon, İstanbul 2006, 10 öy-

kü: Saman Kokusu; Siyah Lale; Pembe Kayışlı Saat; Beklemek; Ruhumu Öpmeyi Unuttun; Gelecek; Anatomi Dersi; Alın Yazısı; Baba; Gelin)

**3-ETHEM BARAN, Bozkırım Uzak Bahçeleri** (Doğan Kitap, İstanbul 2006, 12 öykü: Anka; minarenden Düşeni Herkes Hatırlar; İmpala'nın Püskülü; Sessizlik Oyuğu; Tel Araba; Tuğla Ocağı; Kuşları Yolunan Gökyüzü; Sürmeli; Yolum Düştü; Yarım Saat İhtiyaç Molası; Yaş Kiremitten Su Damlar; Akvaryum)

**4-BARIŞ BIÇAKÇI, Baharda Yine Geliriz** (İletişim, İstanbul 2006, 22 öykü + 10 ara metin: Yaz Gecesi Gökyüzü; Öğleyin Gelenler; Berberde; Dört Numara'nın Yaptığı En İyi Şey; Herkes Masum; Göl Kıyısında; Küçük Taşlar; Balkon Temizliği; Demetevler İkili; Baharda Yine Geliriz; Deli Eşegin Akıllı Sıpası; Ben Tedirgin; Anlamayan Kadınlar; Pastanede; Her Şey Gün Gibi Ortada; İki Kişi Ölümünden Korkuyoruz; Duvar Saati; İyiliksever; mithat İçin Kaygılanıyorlar; Süprüntü; Büyükbaba; Eve Dönerken; 10 ara metin: Şehir Rehberi)

**5-PERİHAN ÇELİK, Zerdali Kokuları** (Ürün, İstanbul 2006, 7 öykü: Döndü Kızım Kısmeti; Bebeğiniz Kız olursa...; Piknikle Gelen Özgürlüğüm; Kadının Yaşamında Bir Gün; Servetimiz; Bir Veda Gezintisi; Zerdali Kokuları)

**6-ELİF ÇINAR, Bahar Dalı** (Evrensel, İstanbul 2006, 17 öykü: İpek; Gader'in Mektubu; Sıkıntı; Senem; Fidan; Gitmeden; Çerçeve; Rica; Seher; Zincir; Tecahül'i Arif; Son Kırıntılar; Paslı Çivi; Oyun; Gamze; Miyav; Bahar Dalı)

**7-SELİM İLERİ, Fotoğrafi Sana Gönderiyorum** (Doğan Kitap, İstanbul 2006, 8 öykü: Eski Bir Roman Kahramanı; "Şahane Bir Tuvalet"; Hayat Sürüp Giderken; Perisiz Evler; Nar Çatlağı; Ölü Hikayeci; Ada Gezintilerim; Gregor Samsa'nın Elyazısı)

**8-İLYAS HALİL, Agap Çiçeği** (Ürün, İstanbul 2006, 18 öykü: Aagap Çiçeği; Belig'in Aşk Masalı; Donna Lolita; Güzel Aysil; Hagia Stefanos; Kayıp Körfez; Köprüdeki Çingene Kadın; Raşel; Renklerin Ölümü; Sis Bahçesi; Talas; Temmuz Çakıl Taşları; Urup Ekmek; Venedik'te İdi Lydia Olga İvanova; Kythnos Adalı Dimitri; Abstre Aşk; Sihirli Yıllarım; Toprağa Alışmış Yaşıyordu)

**9-REMZİ KARABULUT, Kadınlar Gülmemeli** (Can, İstanbul 2006, 10 öykü: Eso; Kum Güneşleri; Kadınlar Gülmemeli; Çağla Badem Satarken; Su Soyundu; Özel, Belki de Çok Özel Bir Öykü; İsimsiz Öykü; Dışarıda Kötülük Var; Mektuplar; Bir Ayrancının İntiharı)

**10-ALİ KOCAK, Karda Kalan İz** (Merkez Kitaplar, İstanbul 2006, 7 öykü: Karda Kalan İz; Ekmek; Senin Sevgilindi; Tükeniş; Fotoğraf; İtiraf; Nişancı)

**11-AYŞE KULİN, Bir Varmış Bir Yokmuş** (Everest, İstanbul 2006, 13 öykü: Annabella'nın Öyküsü; Cömert'in Öyküsü; Münir'in Öyküsü; Gülcün'in Öyküsü; Aylin'in Öyküsü; Piyanist; Ölümün Şerefine Sıkılan Kurşun; Ada'ya Mektuplar; Sirk; Kurban; Soyтары; Kedi; Hayal)

**12-FATİH ÖZGÜVEN, Bir Şey Oldu – Endişe Hikayeleri** (İletişim, İstanbul 2006, 13 öykü: Penguen Masalı; Akıllı Şey; Büyük Yeşillik; Arkasındaki Hayal; Gürol'un Annesi; Seyahatte ve Ölümde; Öteki Adres; Doğum; Kader Müziği; Asansördeki; Hayvanların Alemi; Bozgaziçi Cinayetleri; Bir Şey Oldu)

**13-MEHMET TAŞDEMİR, Kırk Hüzünlü Veda** (Agorakitaplığı, İstanbul 2006, 19 öykü: Kırk Hüzünlü Veda; Sokağa Gömdüğüm; Kırkdüş; Mum Işığında Bir Kız; Nora; Gülümsedi; Gitsem Ayrılık Olur; Hiçbir Zaman; Ayhüzün; Mavi Zambak; Yazısız Levha; Koşça Kal; Kedere Üç Kurşun; Tutunuş; Esmer Kederli Şehir; Düşlerin Kıyısında; Endişe; Bir Gün Mutlaka; Filizkiran)

MUSTAFA ŞAHİN

## SAYIN EFENDİM

**H**içbir zaman hiçbir yerde yapılmamış ve yayınlanmamış bir konuşmanın tam metni:

- Değerli konuklar, şimdi son konuşmacımızı huzurlarınıza takdim ediyorum. Onu hiçbiriniz tanıyorsunuz. Zira bugüne kadar etiyle kemiğiyle karşınıza çıkmamıştı. Tamamlanmamış bir romandan çıktı ve buraya geldi. Adı Kahraman, soyadı yok. Programda olmayan, mahiyetini bilmediğimiz bu konuşmaya yer vermek bizim için kolay olmadı. Umarız endişelerimiz bir musibete dönüşmez diyerek sözü sayın konuşmacıya bırakıyorum.

-Buyurunuz Kahraman Bey.

-Teşekkür ederim efendim,

Değerli devlet adamları. Değerli bilim adamları. Değerli devlet sanatçıları, sermaye yazarları. Değerli sanatkâr, eleştirmen, şair ve yazarlar. Tefekkür dünyamızın mümtaz mimarları, düşünce semamızın parlak yıldızları. Değerli okuyucular, dinleyiciler ve seyirciler. Değerli dava adamları, misyon şefleri. Görsel, işitsel ve yazılı basınımızın saygın temsilcileri. Değerli araştırmacı yazarlar, haberciler ve kameramanlar. Değerli konuklar, hanımefendiler, beyefendiler. İzninizle hepinizin şahsında sayın efendime hitap etmek istiyorum.

Sayın efendim lütfettim, sizi ve tüm konuşmacıları kemali dikkatle dinledim, izledim. İzninizle ta başta sizden ve herkesten ayrılıyorum. Hiçbirinizin durduğu yerde durmuyor, baktığı yerden bakmıyorum. Kimseye katılmıyorum. Üslubum yadırganacağımlı biliyorum lakin, benden önce konuşan kabile eşrafımızın tespit ve teşhislerinden hareketle kendimi ifade arzusundayım. Sürç-i lisan eder isem -ki ederim sayın efendim- ta baştan af ola. Evveleminde şunu kaydetmeliyim ki, aidiyet itibarıyla buralı, bu mahallenin çocuğuyum. Öfkeli ve uyumsuzum. Ruhsal bir çözümleme gerekirse -ki gerekir- bunu yapacak mebzul miktarda uzman aranızda vardır. Bu halim büyüklerimin çetelerinden dışlandığım ilk gençliğime kadar gider. O gün bugündür kifayetsiz yazarlar elinde çok örselendim. İşin aslı buralı, şarklı olmakla birlikte içinizden biri değilim. Bazı yeteneklerim var. Bazı yeteneklerim yok. Satranç biliyorum ama, oyun içinde oyun kuramıyor, tek kombinezonlu hamleler yapabiliyorum.

Sayın efendim, kendime dair detaylar vermezsem yanlış anlaşılırım. Zira, lisanım aşına olduğunuz tören diline uymaz. Kağıt üzerinde o dili sökmekle ve zaman zaman çeviriler yapabilmekle birlikte pratiğim zayıftır. Bilirsiniz,

dil pratik işidir. Keza, üslup bahsinde çok meselem olduğunu da itiraf ederim. Yüksek rical huzurunda patavatsızlıklardan kendimi alamıyorum. Elim kalem tutuyor, ondan güç alıyorum ama, konuşurken elimdeki kalem silgiye dönüşüyor. Sürekli maksadı aşan cümleler kuruyorum. Süreli konuşamıyorum. Bana ayrılan süreyi kendi cümlelerimi tashihle tamamlıyorum.

Sayın efendim, heyecanlanıyor, sözü dizginleyemiyorum. Son söylemem gerekeni ta başa alıyor, ima ile geçmem gereken dilimde ısırganlaştırıyor. Düşünceyi duygudan ayırıştırıramıyorum. Dimağımı denetleyemiyor, dağılıyorum. Duygu sarmalındaki düşüncenin kimse için kıymeti harbiyesi olmadığından savunmasız kalıyorum. Hâl böyle olunca akıl almaya açık hale geliyorum. Akıl çok, birikim çok, ben azım. İnsanlar birikimlerini damardan zerk ediyorlar. Hâl, bu iken –ki hâl budur- kolay tuzağa düşüyorum. Bir çift retoriğe tav oluyorum. Sinir uçlarıma basılıyor, çileden, zıvanadan çıkıyorum. Hiyerarşiyi çığnıyor, mesafeleri kaldırıyor, üslubu yitiriyorum. Taşı tam geldiğine oturtacakken ben, gözümün önündeki gedik yer değiştiriyor. Söz kınlından sıyrılıyor, dilim ucundaki anlamla tuz buz oluyor.

Sayın efendim üslupsuzluğum devlet terbiyesi almamışlığımdandır. Hiç almadım, hiç. Kanaatimce bu terbiye ile değil adam, adamotu bile yetişmez. Devlet fidanlığında yeşeren bitki zinhar meyve vermez diyorum. Bir fikr-i sabit değil lakin, istisnaya rastlamadığımdan bende bu fikir bende sabitlendi. Yüce devlete ve seçkin erkânına iş bu meclisteki kadar yakınlığım olmadı. Bu zamana kadar bilgi görgü kursu almadığım gibi hizmet içi terbiyeye de tabi olmadım. Rotasyona, oryantasyona uğramadım. Turneye çıkmadım, kuryelik yapmadım, ‘gizli’ kaydı olan tek bir zarf açmadım.

Bu yüzden ve başka nedenlerle nice sözlerim küflendi, bir üslup edinemedim. Öyle ki size nasıl seslenmem gerektiğini bile bilmiyorum. Hitap ifadesinin yerini düşünürken çoğunlukla esas diyeceğimi unutuyorum. Ben, daha ‘efendim’ der demez bendeniz oluyorum. Nutkum tutuluyor, nutkumu tutamıyorum. Flaşa, spota, salona yabancıyım. Kamera ışıkları kallavi cümlelerimi anında karbonlaştırıyor. Dilim bana dolaşıyor, duygularım muhatabıma. Aşık gibi sayın efendim. Meydan yerinde yalnızlığıma hayıflanmıyorum ama, mermer tozuna tahammül edemiyorum. Tozu dumana kattığınız meydan sizin efendim, ötedenberi ilanihaye sizin. Başarılısınız, mantığınız yekpare ve su sızdırmaz. Ben size, sizi bana göre değilsiniz.

Sebepsiz çözümlüyorum. Notlar aldığım, başlarına yıldız koyduğum, kapital yazdığım cânım cümlelerimin düğmeleri düşüyor. Lif lif sayın efendim. Mentşeler kopuyor, kirişler dökülüyor. Önce vurgu düşüyor, ardı sıra çatı çöküyor. Can çekişiyorlar sayın efendim. Nabızlarını tutamıyorum. Islak mendiller ateşimi düşürmüyor. Kan revan bir cümle, çatlak bir dudak size bir

şey söylemez. Korunaklısınız. Bense roman kişisi olmaklığım hasebiyle bir cüz'i iradeden yoksunum. Bu mahrumiyet Afrika uzaklığındadır size. Siz ekvator çizgisisiniz. Servis cümleleriniz yedeklenmiştir. Pişmiş, baharatlanmış, kıvamında. Benimkilerse benim değil. Ellerim yansa birini indiremem oaktan. İşaretle iş görür, haber beklerim. Öteden beri haber. Haber gelmez sayın efendim. Yüzüstü unutulur birikirim. Bunu niye buraya taşıdığımı, sözü nereye getirmek istediğimi sorarsanız hiçbir yere sayın efendim.

Oyun dilini bilirim. Sahnede pür dikkat olmalı, makul mesafeden seslenmeli, yüz çizgileri denetlenmeli. Duvardan başka bir şey görmesiniz de bakışlar fizikötesine çivilenmeli. Uygun göndermeler, şık epigraflar ustalıklarla serpiştirilmeli. Gizli özne tül perdeye sarılmalı, ara yere saklanmalı ki, şişirilmiş egonuz sahnede patlamasın. Ben yerine biz demelisiniz. Öyle sayın efendim. Şaşıyorum, dilbilgisini çiğnemen o şiirsel cümleleri nasıl inşa ettiğinize şaşıyorum. Hayretle hicap ediyorum. Hisseme düşen utançtan emaneti taşıyamıyorum. Sözleriniz üryan kılıyor beni. Karşı sözlerimi sürüklüyorum ama, sadede varamıyorum. Tensip buyurduğunuza dilim varmıyor. Buraya kadar madem geldim, son diyeceğimi diyeyim de olacak olsun. Korkarım şimdiye dek yalnız kendimden söz ettim, korkarım sürem dolacak. Dolarsa dolsun.

Sayın efendim, ilk kez dilim çözüldüğü için kaçırdığım fırsatları telafi etmek istiyorum. Peki sizden ne istiyorum. Sözü gittiği yere gelmenizi ya da burayı derhal terk etmenizi. Zira çok çekirge öldü sayın efendim. Bir cümleye can vermekten başka arzum yoktur. Biri can bulsun ki, boynum tutulmasın. Bakınız yüreğimi hayli dizginledim ama; henüz hiçbir şey demedim. Çok aşikâr oldu ki, salon adamı değilim. Yanı başınızdaki iri kıyım zevat gibi sözü ekonomik kullanamadım. Bakışlarınızdan ve kürsüden sıkıldım.

Bendeniz toplanmalardan, sündürmelerden nefret ederim sayın efendim. Tuzu kuru, unu, bulguru elenmiş, iri laflar eşliğinde ulu idealler meclislerinde ayağa düşürülünce mengenedeki ruhum darağacına çıkar da bir an evvel kabz olmasını dilerim. Her konuşmacı derimi yüzer, her rafine lakırdı adımı unutturur. Bir temsil adamı değilsem değilim. Bence, dere kenarındaki taşlar ve çakıllar dere kenarında kalmalı. Medeniyet vurguları beyhudedir, devlet vurguları boş. Milyon kez toplansalar bir sebil inşa edemezler. Yalnız yürüten merdivenlere, şantiyelere, iş merkezlerine mest olurlar. Toplanır, cem olmazlar, dergi çıkarır derlenmezler. Salonları kapı kullarının, imrahor seyislerinin, yavaşmaların arzı didâr mekânlarıdır. Toplantıları öyledir. Bana inanın sayın efendim.

Sayın efendim, siz devlet adamısınız, kurumsal bir kimliksiniz. Varlığınıza Türk varlığına armağan etmişsiniz. Börtü böcek sayenizde uçuşuyor, hudutlarımız sayenizde asude, halk dahil cümle yaratılmışlar sayenizde güneşleniyor. Devlette büyüklük esas olduğu gibi devlet adamında da öyledir. Si-



zinle birliğimiz perçinleniyor, uygarlık çıtamız yükseliyor. Sizin vaktiniz dar, mühim işleriniz vardır. Sizin pratiğiniz çoktur, teoriye ihtiyacınız yoktur. Siz bir temsil adamısınız ben değilim. Sizce aklın yolu en kestirme olandır, o kestirmelerden buralara gelmişsiniz. Benimse ne saygın bir tecrübem ne mühim işlerim vardır. Yollarımız ta başta ayrıdır, menzilimiz de ayrı. Lakin, sesimin yankısı, geri dönüşü, baştan çıkarıyor beni. Kürsüye hakkımı vermek istiyorken, istemeden dönüşüyorum. Başınızın etini yiyorum ama, haz almıyorum. Sabrınız taşıyorum, benim de taşıdı. Ama, emin olun az kaldı, katlanın.

İltifat ve teşrifat bilir, talim ve terbiye almış büyüklerimi dinlediniz, mühim notlar aldınız. Daha sonra müzakere edecek, istifadeler sağlayacaksınız o notlarla. Keşke kayda değer fikirlerim olsaydı da içlerinden birini, bir kaçını zaptetseydiniz sayın efendim. Ne var ki, kürsüye çıkmamla salona yayılan soğuk rüzgar kutuyu araladı ve yüce heyetinizi huzursuz kıldı. Oysa ben kutunun dibindeki umuttan da söz etmek istiyordum sayın efendim. Edemedim, ezberimi bozamadım. Şimdiye kadar dile getirilen o yüksek fikirlerle benim hariçten gazellerim telif edilemezdi. Edilmedi.

“Devlet adamı gazel dinlememeli” dediniz açılış konuşmanızda. El hak doğrudur devletin gazele, devlet adamının güzele vakti yoktur. Demir leblebi çiğnemekle vazifeli olanın çekirdeksiz üzüm yemesi doğru olmaz, yakışık almaz. Devletin koridorunda uygun adımı, nizami tefekkürü bozmak, kravatı çözmek işleyen çarkı kırar. Benimse gazel özel ihtisasımdır. Bilirim, gazel temaları irrasyoneldir, aşka dairdir. Yazık ki, ben gazellerle büyümüşüm. Duygu ile düşünce bende sarmaşıktır. Beslendiğim gazeller şimdi zaman dışı. Muhtemelen siz de genç oldunuz sayın efendim. Devletin çekirdeği gazele kulak vermez ama, ben sonsuz yararlı olduklarına inanırım. Gazeller hayal sunar, düş gördürür, hayat yükünü indirir, hafifletir. Kuş gibi, dağ gibi özgür sayın efendim. “Kuş dili, devlete uymaz, modern devlet adamı saydam olmalı” dedi, “devlet terbiyesi” başlıklı tebliğini sunan son konuşmacı. Doğrudur. İbretle dinledim. Devlet terbiyesi haya burucu özelliğini bir kez daha gösterdi. Burukluğumuz bundandır sayın efendim.

Siz devletsiniz sayın efendim, zamanla yarışıyor, kendi rekorlarınızı kırıyor sunuz. Bu yüzden vaktiniz zayi edilmemelidir. Zira yalnız ve biriciksizsiniz. Bence de memleketin asli sorunu kahtı ricaldır sayın efendim. Tekerleğe tümseği aşırtaçak kalifiye insanımız azdır. Kapı gibi, tokmak gibi, tuttuğunu koparacak adama duyduğunuz ihtiyacı dile getirmekle yerden göğe haklısınız. Bu hengamede vakit ayırmanız, bunları anlatmanız yeter. Bunlar bize büyük lütuf, büyük ihsan efendim. Siperlerde yanı başınızda olmadığımız için bilmediklerimizden dem vuruşunuzu da anlıyorum. Kuşkusuz bu ağır yükü paylaşacak kadrolara ihtiyaç var. Onlar olmasa hangi ufka yürüyeceğiz.